

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.7.3.2025

Pani Wioletta Kaszak
Starosta Choszczeński

Starostwo Powiatowe
w Choszcznie
ul. Nadbrzeżna 2
73-200 Choszczno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/050 Realizacja przez samorządowe jednostki organizacyjne obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Choszczynie ¹ , ul. Nadbrzeżna 2, 73-200 Choszczno
Kierownik jednostki kontrolowanej	W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełniła Pani Wioletta Kaszak, Starosta Choszczeński ² od 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. 2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Małgorzata Chabiniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/56/2025 z 31 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-18)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie Starostwo podejmowało działania mające na celu przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami, jednak nie były one w pełni wystarczające. Pozytywnie należy ocenić terminowe wyznaczenie przez Starostę koordynatora ds. dostępności⁶, określenie jego zadań oraz opublikowanie danych na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa⁷ i stronie internetowej Powiatu Choszczeńskiego⁸. Starosta zapewnił sporządzenie deklaracji dostępności cyfrowej⁹ strony BIP i strony Starostwa oraz terminowe

¹ Dalej: Starostwo, Urząd.

² Dalej: Starosta.

³ Czynności kontrole zakończono 11 sierpnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: koordynator.

⁷ <https://bip.powiatchoszczenski.pl>, <https://www.powiatchoszczno.pl/archiwalnybip>, dalej: strona BIP.

⁸ www.powiatchoszczenski.pl; dalej: strona Starostwa.

⁹ Dalej: deklaracja.

sporządzenie raportów o stanie zapewnienia dostępności. W opracowanych dokumentach strategicznych zawarto treści uwzględniające zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach planowanej działalności. W treści umów, na podstawie których zlecano realizację zadań publicznych lub udzielano zamówień publicznych zawarto uwzględnienie minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności. W celu poprawy dostępności podejmowano też szereg działań, m.in. opracowano poradnik *Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*, w ramach troski o osoby ze szczególnymi potrzebami, wdrożono cykliczne akcje np. *Krzesółko dla seniora*, *Koperta życia*.

Negatywnie należy ocenić niezapewnienie spełnienia przez strony BIP oraz Starostwa wszystkich warunków dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym, określonych w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych¹⁰. Na żadnej z tych stron nie zamieszczono wymaganych informacji dotyczących zakresu działalności Urzędu, w szczególności w formie nagrania treści w polskim języku migowym. Deklaracje dostępności cyfrowej tych stron oraz raport o stanie zapewnienia dostępności¹¹ zawierały nierzetelne informacje w części dotyczącej dostępności cyfrowej stron internetowych oraz dostępu alternatywnego. W budynku Starostwa przy ul. Nabrzeżnej nie zapewniono minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej, wynikających z art. 6 pkt 1 lit. a-c i e oraz pkt 3 lit. c ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹², wyższe kondygnacje nie były dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami, nie zamontowano pętli indukcyjnych, systemów FM i na podczerwień IR.

II. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

1.1. Starosta Zarządzeniami nr: 40/2020 z 22 września 2020 r.¹⁴ i 33/2024 z 5 sierpnia 2024 r.¹⁵, w terminie określonym w art. 59 ustawy o zapewnianiu dostępności, wyznaczył dwóch koordynatorów. Funkcję koordynatorów pełnili pracownicy:

- AP¹⁶ - zatrudniony na stanowisku pomocy administracyjnej w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, a następnie podinspektora w Biurze Rady

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: UDC lub ustawa o dostępności cyfrowej.

¹¹ Dalej raport.

¹² Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 ze zm., dalej: UZD lub ustawa o zapewnianiu dostępności.

¹³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Zarządzenie nr 40/2020 Starosty Choszczeńskiego z dnia 22 września 2020 r. w sprawie wyznaczenia osoby pełniącej funkcję koordynatora do spraw dostępności w Starostwie Powiatowym w Choszczynie, dalej: Zarządzenie nr 40/2020.

¹⁵ Zarządzenie nr 33/2024 Starosty Choszczeńskiego z dnia 5 sierpnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia osoby pełniącej funkcję koordynatora do spraw dostępności w Starostwie Powiatowym w Choszczynie, dalej: Zarządzenie nr 33/2024.

¹⁶ Koordynator powołany Zarządzeniem nr 40/2020.

i Zarządu Powiatu, podlegający służbowo Sekretarzowi Powiatu. Pracownik posiadał wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku bezpieczeństwo narodowe¹⁷ oraz ukończone szkolenie pt. *Koordinator ds. dostępności w jsfp dla początkujących. Zadania, odpowiedzialność i rola koordynatora w jednostce. Dobre praktyki*

- AB¹⁸ - zatrudniony na stanowisku podinspektora w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, podlegający służbowo Staroście Choszczeńskiemu. Pracownik legitymował się wykształceniem wyższym magisterskim na kierunku filologia oraz ukończone studia podyplomowe *Prawo Administracyjne i Samorządowe* i Policealną Szkołę Rozwoju Zawodowego na kierunku technik administracji.

(akta kontroli str. 84-127, 140-141, 144)

Starosta wyjaśnił: *W dniu 5 sierpnia 2024 r. w momencie powołania p. AB. na koordynatora na stanowisku Sekretarza Powiatu był wakat. W w/w dniu wydania zarządzenia stanowisko koordynatora było podległe Staroście. (...) Jeśli na tę funkcję powołuje Starosta i nie wskazuje podległości to pełni ją Starosta osobiście.*

(akta kontroli str. 55, 59)

Dane koordynatorów, stosownie do art. 14 ust. 5 UZD zostały udostępnione na stronie BIP oraz dodatkowo na stronie Starostwa. Opublikowane dane koordynatorów były rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 128-139)

1.2. Zadania Koordynatora zostały określone w Zarządzeniach Starosty w sprawie:

- wyznaczenia osoby pełniącej funkcję koordynatora nr 40/2020 i nr 33/2024,
- podziału zadań pomiędzy poszczególne komórki organizacyjne w Starostwie Powiatowym w Choszczynie (pkt XXIII)¹⁹.

Według ww. aktów do zadań Koordynatora należało:

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Starostwo,
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Starostwo, zgodnie z wymogami określonymi w art. 6 UZD,
- monitorowanie działalności Starostwa w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 140-143, 163-171)

W Zakresach obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika Koordynatorów nie wymieniono zadań koordynatora ds. dostępności, o których mowa w art. 14 ust. 2 ustawy o zapewnianiu dostępności.

(akta kontroli str. 145-162)

Starosta wyjaśnił: *W zakresach obowiązków Koordynatorów nie ujęto zadań koordynatora, o których mowa w art. 14 ust. 2 UZD, ponieważ zostały one określone*

¹⁷ Specjalność: administracja bezpieczeństwa publicznego o profilu praktycznym w obszarze nauk społecznych (studia stacjonarne pierwszego stopnia), zarządzanie kryzysowe o profilu praktycznym w obszarze nauk humanistycznych, społecznych (studia stacjonarne drugiego stopnia).

¹⁸ Koordynator powołany Zarządzeniem nr 33/2024.

¹⁹ Odpowiednio Zarządzenie nr: 2/2022 z 5 stycznia 2022 r., 33/2022 z 4 lipca 2022 r. i 21/2023 z 24 marca 2023 r.

odpowiednio w Zarządzeniu nr: 40/2020 r. i 33/2024 r. (...). Jak wynika z § 1 ust. 2 ww. zarządzeń do zadań koordynatora przypisano zadania zgodne z art. 14 ust. 2 ww. ustawy. Koordynatorzy wyznaczeni do pełnienia swoich funkcji przyjęli do realizacji określone ww. zadania potwierdzając to własnoręcznym podpisem.

(akta kontroli str. 54, 58-59)

Starosta wyjaśnił również, że koordynator w ramach zadań wymienionych w art. 14 ust. 2 ustawy o dostępności w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej na bieżąco prowadził działania wspierające osoby ze szczególnymi potrzebami w ww. zakresie. Przygotował i koordynował wdrożenie planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności, monitorował działalność podmiotu publicznego. Dokonał analizy stanu zapewnienia dostępności poprzez zebranie danych, przygotował raporty dotyczące dostępności, wg stanu na dzień: 1 stycznia 2021 r. i 1 stycznia 2025 r.; na bieżąco prowadził i prowadzi działania wspierające osoby ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 57, 59-61)

Ponadto Starosta poinformował że: (...) koordynatorzy pozostają w stałym kontakcie z osobami, które zostały wskazane przez jednostki organizacyjne, jako osoby wyznaczone do kontaktu z koordynatorami wyznaczonymi w Starostwie. Wybrane osoby są odpowiedzialne zarówno za współpracę z koordynatorami wyznaczonymi w Starostwie oraz wdrożenie i realizację UZD w swoich jednostkach. Osoby odpowiedzialne za współpracę i wyznaczone do kontaktu z koordynatorem zostały wytypowane i wskazane w 10 jednostkach organizacyjnych: Zespole Szkół nr 1 i nr 2 w Choszczynie, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym²⁰ w Suliszewie, SOSW w Niemieńsku, Powiatowym Zarządzie Dróg w Choszczynie, Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Choszczynie, Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach²¹, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie²², Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Choszczynie.

(akta kontroli str. 6, 12-13)

Dodatkowo Starosta wskazał że pracodawca oceniał pracę koordynatorów w Starostwie w sposób ciągły, w oparciu o następujące elementy: 1) Bieżący nadzór i spotkania robocze – wykonywanie zadań koordynatora było i jest omawiane podczas narad kierownictwa Starostwa oraz w trakcie indywidualnych spotkań z udziałem Starosty i Sekretarza Powiatu, co umożliwiało monitorowanie realizowanych działań. 2) Weryfikacja i akceptacja wymaganych dokumentów – bieżąca współpraca przy przygotowywaniu raportu oraz deklaracji; 3) Plan działań w zakresie dostępności – na potrzeby zapewnienia systematyczności działań prowadzonych w ramach polityki dostępności, opracowany został plan działań, który stanowi punkt odniesienia dla oceny postępów i skuteczności podejmowanych działań. Miernikami służącymi do monitorowania wykonania ustawowych zadań koordynatora były również wszystkie podjęte działania dotyczące przyjęcia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Powiat Choszczeński²³ oraz stopień jego realizacji wedle ustalonego harmonogramu, który opisuje sposób

²⁰ Dalej: SOSW.

²¹ Dalej: DPS.

²² Dalej: PCPR.

²³ Dalej: Powiat.

i terminy realizacji określonych w nim zadań. 4) Przeprowadzanie wewnętrznych audytów – przeprowadzone zostały wewnętrzne audyty w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno – komunikacyjnej, których wyniki były analizowane i wykorzystywane w dalszych działaniach koordynatora. Powyższe działania stanowiły w praktyce skuteczny mechanizm monitorowania pracy koordynatora. Fakt wywiązywania się z ustawowych obowiązków oraz jakość ich wykonania było skutecznym odzwierciedleniem pracy wykonywanej przez koordynatora i mechanizmem służącym do monitorowania wykonywania ustawowych zadań koordynatora. Było to również wszelkiego rodzaju bieżące działanie zmierzające do ulepszania istniejących już rozwiązań oraz wprowadzanie nowych elementów i udogodnień w zakresie dostępności.

(akta kontroli str. 6, 13-14, 55, 57, 59-61)

1.3. Zarządzeniem Starosty nr 52/2020 z 22 grudnia 2020 r.²⁴ przyjęto Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami²⁵. W Planie ujęto zakres i realizatora działań, sposób oraz termin ich realizacji. W ramach przyjętych działań zaplanowano m.in.:

- przygotowanie planu (grudzień 2020 r.),
- zlecenie dyrektorom jednostek organizacyjnych Powiatu wyznaczenia osoby/osób odpowiedzialnych za współpracę z Koordynatorem i wdrożenie realizacji UZD w jednostce (grudzień 2020 r.),
- współpracę z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych oraz organizacjami i stowarzyszeniami zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami funkcjonującymi w Powiecie w zakresie dostosowania (grudzień 2020 r.),
- dokonanie analizy stanu obiektów Starostwa pod względem dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z przepisów ustawy o zapewnianiu dostępności (grudzień 2020 r./styczeń 2021 r.),
- zapewnienie dostępu alternatywnego oraz wspieranie osób ze szczególnymi potrzebami (na bieżąco przez cały okres),
- dokonanie diagnozy w zakresie dostępności w Starostwie (do lutego 2021 r.),
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynkach Starostwa (do stycznia 2021 r.),
- przyjmowanie uwag, opinii i sugestii dotyczących dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej w Starostwie (od listopada 2020 r.),
- zebranie danych do raportu zbiorczego (marzec 2021 r.),
- przygotowanie oraz przedłożenie raportu do zatwierdzenia (marzec 2021 r.),
- podanie raportu do publicznej wiadomości oraz przekazanie go Wojewodzie Zachodniopomorskiemu (do 31 marca 2021 r.).

W planie nie ujęto planowanych kosztów i źródeł ich finansowania.

(akta kontroli str. 128-139, 331-465)

Starosta wyjaśnił: *Z uwagi na fakt, że koordynator został powołany po raz pierwszy w Starostwie 22 września 2020 r., pierwszy plan został opracowany i przygotowany przez koordynatora oraz przyjęty do realizacji 22 grudnia 2020 r. W pkt 5 planu w zakresie działania: „Zapewnienie dostępu alternatywnego oraz wspieranie osób ze*

²⁴ Zarządzenie nr 52/2020 Starosty Choszczeńskiego z 22 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Powiat Choszczeński.

²⁵ Dalej: Plan.

szczególnymi potrzebami”, jako sposób realizacji zapisano m.in.: działania mające na celu ułatwienie dostępu architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-komunikacyjnego, bez uszczegółowienia, jakie mają to być zadania, bez równoczesnego podania ich kosztu i informacji, w jaki sposób będzie to finansowane, z uwagi na brak takiego wymogu i zapisu literalnego w przywołanych przepisach. Ponadto informuję, że Starostwo przystępując po raz pierwszy do realizacji ustawowych wymogów z zakresie dostępności, przyjęło taką formę planu i zgodnie z nim realizowano dalsze czynności. W planie przyjęto ogólny zapis dotyczący zapewnienia dostępności alternatywnej i wspierania osób ze szczególnymi potrzebami, w tym poprzez ułatwienie dostępu architektonicznego i cyfrowego. W momencie opracowywania planu nie były dostępne wystarczające dane pozwalające na wskazanie szczegółowych zadań oraz szacunkowych kosztów. (...) Działania zawarte w planie zostały ujęte w sposób ogólny, bez uszczegółowienia, gdyż dokładna ich wycena i oszacowanie kosztów bardzo często pozostają w fazie wewnętrznych analiz, gromadzenia danych, określenia priorytetów, konsultacji, po przeprowadzeniu których można wypracować konkretne zadania i koszty. Zakres działania i ich koszty zależą od wielu czynników m.in. od potrzeb technologicznych, wyników audytów oraz dostępnych zasobów finansowych, co znacząco utrudniało zawarcie konkretnych zadań i ich kosztów. Publikacja konkretnych kwot i harmonogramów, wymagałyby późniejszych korekt, co wpływałoby jednocześnie na czytelność opublikowanego planu działania.

(akta kontroli str. 172, 175-176)

W kwestii nie objęcia Planem okresu po 31 marca 2021 r. do chwili obecnej Starosta wyjaśnił: (...) zgodnie z art. 14 ust. 3 UZD jednostka samorządu terytorialnego²⁶ jest zobowiązana wdrożyć plan, a nigdzie nie ma zapisów odnośnie ewentualnej jego aktualizacji. Przed przyjęciem Planu prowadzone były działania pomimo nie zawarcia ich w ujęciu tabelarycznym. Kontrolą jest objęty okres od roku 2019, gdzie Urząd był już w trakcie realizacji zadań i zapewniania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami pomimo tego, że w tym czasie nie było tabelarycznego planu działania. Przedmiotowy plan ma być wsparciem w realizacji zadań, a nie ograniczeniem. Urząd w ramach swojej działalności podejmuje bieżące aktualne zaistniałe pilne potrzeby usprawniające obsługę osób ze szczególnymi potrzebami. (...) Poszczególne zadania w harmonogramie wykonywanych działań są ujęte w planie wieloletnim i realizowane są w sposób ciągły i na bieżąco aż do chwili obecnej. Działania podejmowane po 31 marca 2021 r. są realizowane na bieżąco bez ujęcia ich w tabelarycznym zestawieniu. (...) poprzez nadzór koordynatora oraz podczas przeprowadzanych analiz odbywających się na bieżąco z kierownictwem Starostwa, podczas narad oraz indywidualnych spotkań ze Starostą i Sekretarzem Powiatu. Powyższe działania stanowiły w praktyce skuteczny mechanizm monitorowania pracy koordynatora ds. dostępności. (...) Zwracając uwagę na fakt, że niektóre z tych zadań były i są wykonywane w taki sam sposób na przestrzeni kolejnych lat, (...) nie stwierdzono konieczności zmiany i aktualizacji planu.

(akta kontroli str. 55, 62-63, 65-66)

Realizatorem ww. działań był Koordynator oraz kierownicy jednostek organizacyjnych Powiatu²⁷ i trzy wydziały w Starostwie²⁸. Stosownie do art. 14

²⁶ Dalej: jst.

²⁷ W zakresie dokonania analizy stanu obiektów Starostwa pod względem dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z przepisów UZD.

²⁸ Wydział: Informatyzacji Urzędu, Inwestycji i Zamówień Publicznych oraz Organizacyjny w zakresie

ust. 5 ustawy o zapewnianiu dostępności, treść Planu została opublikowana na stronie podmiotowej BIP (4 stycznia 2021 r.).

(akta kontroli str. 128-139, 331-465)

Plan został zrealizowany zgodnie z harmonogramem, tj. m.in.:

- sporządzono wykaz osób odpowiedzialnych za zebrano dane osób do kontaktów z powiatowych jednostek organizacyjnych w sprawach związanych z zapewnieniem dostępności,
- sporządzono i przekazano raporty Wojewodzie Zachodniopomorskiemu²⁹, raporty opublikowano na stronie BIP i stronie Starostwa,
- w celu ustalenia problemów z jakimi spotykają się osoby niepełnosprawne w powiatowych obiektach użyteczności publicznej podjęto współpracę z przedstawicielami środowisk reprezentujących interesy osób z niepełnosprawnościami³⁰. W odpowiedzi na skierowane do nich pisma³¹ wskazano m.in. na brak: kącików malucha oraz przewijaków dla małych dzieci, miejsc parkingowych dla matek z małymi dziećmi, niezbędnych widocznych oznakowań komunikacyjno-informacyjnych w budynkach,
- zgromadzono dane w zakresie istniejących przeszkód w dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz informacje dotyczące ich usunięcia, w tym oszacowanie kosztów prac niezbędnych do wykonania w celu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami³², nie zostały jednakże sporządzone w formie pisemnej analizy tych danych.

(akta kontroli str. 6, 16-17, 335-465)

Starosta wyjaśnił: *W celu przeprowadzenia analizy stanu zapewnienia dostępności pod względem dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z przepisów ww. ustawy o zapewnieniu dostępności zaplanowany i zawarty został w 4 pkt planu odpowiedni odnoszący się do niej zapis z terminem realizacji wyznaczonym na (grudzień 2020 r./styczeń 2021 r.). W celu wykonania tego zadania rozesłana została odpowiednia korespondencja w wyznaczonym terminie, zgodnym z planem. Skierowane zostały pisma z 28 stycznia 2021 r. do Dyrektorów jednostek organizacyjnych Powiatu z prośbą o przekazanie danych w zakresie stwierdzonych i istniejących przeszkód w dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno – komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz informacji dotyczących ich usunięcia, oszacowanie kosztów prac niezbędnych do wykonania. Analiza została ujęta w pkt 4 Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności, jednak ze*

dokonania diagnozy w zakresie dostępności w Starostwie.

²⁹ Odpowiednio: 5 marca 2020 r. i 31 marca 2025 r.

³⁰ Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, Polski Związek Niewidomych Koło w Choszczynie.

³¹ Pisma nr PZ.8012.2.2020 z 31 grudnia 2020 r.

³² W odpowiedzi na pismo Starosty z 28 stycznia 2021 r. znak: PZ.8012.1.2021 z prośbą o przekazanie informacji w zakresie stwierdzonych i istniejących przeszkód w dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej oraz informacji dotyczących ich usunięcia i szacowanych kosztów Dyrektorzy jednostek organizacyjnych Powiatu wskazali m.in. na: zakup pojazdów przyschodowych dla wózków inwalidzkich lub schodolazu albo montaż windy (Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie, szacowany koszt zakupu 20 000 - 30 000 zł oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna), wyrównanie terenu przyległego do obiektu (SOSW w Suliszewie), zakup pętli indukcyjnej (SOSW w Suliszewie i SOSW w Niemieńsku, szacowany koszt 26 700 zł), PCPR: zakup i montaż: platformy dźwigowej (150 000 zł), tabliczek i płyt z alfabetem Braila (2 309 zł), tablicy informacyjnej tyflograficznej (6 000 zł).

względem na ograniczone zasoby finansowe, kadrowe i czasowe nie została przeprowadzona w zakładanym zakresie. Analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dokonano, niemniej jednak, nie sporządzono dokumentacji ze spotkań (narań kierownik6w, posiedzeń Powiatowej Społecznej Rady ds. Os6b Niepełnosprawnych i posiedzeń Powiatowej Rady Senior6w, spotkań z koordynatorem dostępności), na których omawiane były problemy i potrzeby obiekt6w Starostwa. Mimo to, zebrano i zgromadzono dane dotyczące istniejących barier oraz możliwych działań naprawczych. Dokumenty przesłane przez Kierownik6w jednostek zostały dołączone do dokumentacji i poddane były analizie stanu zapewnienia dostępności przy kaźdorazowym spotkaniu koordynatora z Kierownictwem Urzędu. Jednak, ostatecznie po zgromadzeniu danych nie dokonano ich formalnego opracowania w postaci dokumentu o nazwie: „analiza stanu obiekt6w Starostwa pod wzgłędem dostosowania do potrzeb os6b ze szczególnymi potrzebami”. (...) Zidentyfikowano nw. bariery, a następnie podjęto działaania naprawcze, celem ich wyeliminowania: 1) oznakowanie schod6w w kolorze ż6łtym we wszystkich budynkach; 2) zamontowanie dzwonek6w we wszystkich budynkach; 3) oznakowanie drzwi szklanych ż6łto - czarną taśmą we wszystkich budynkach; 4) zaktualizowano plany ewakuacyjne we wszystkich budynkach; 5) oznakowano miejsca parkingowe dla os6b niepełnosprawnych przy wszystkich budynkach; 6) przystosowano strony internetowe Starostwa dla os6b ze szczególnymi potrzebami; 7) sporządzono informację łatwą do czytania oraz poradnik zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami; 8) nawiązano współpracę ze Związkiem Głuchych w celu obsługi klienta- polegającą na tłumaczeniu w Polskim Języku Migowym oraz przygotowanie filmiku w Polskim Języku Migowym na temat działaalności Urzędu; 9) na bieżąco aktualizowane są tablice informacyjne o rozmieszczeniu pomieszczeń; przystosowano kancelarię og6lną dla os6b ze szczególnymi potrzebami; zamieszczono odpowiednie oznakowania (tabliczki informacyjne - piktogramy; 10) zamontowano gablotę informacyjną przed budynkiem Urzędu przy ul. Nadbrzeźnej 2; wprowadzono transkrypcję z nagrań sesji³³; 11) zamontowano dodatkową poręcz przy schodach w budynku przy ul. Niedziałkowskiego 14, 12) zaplanowano inwestycje przy ul. B. Chrobrego 27A - dobudowa windy zewnętrznej do budynku administracyjnego; 13) opracowanie i aktualizacja instrukcji bezpieczeństwa przeciwpożarowego wraz z aktualizacją plan6w ewakuacyjnych (na bieżąco); 13) wprowadzono szczeg6łowe zasady obsługi klienta ze szczególnymi potrzebami; 14) bieżąca weryfikacja zamieszczanych dokument6w na stronie Starostwa i BIP Urzędu pod wzgłędem dostępności dla os6b ze szczególnymi potrzebami. Działaania w większości były podejmowane z wydatk6w w miarę posiadanych środków.

(akta kontroli str. 172, 176-177, 753-754)

- w budynkach Starostwa umieszczono aktualne tablice informacyjne z rozkładem pomieszczeń; Ponadto, jak wyjaśnił Starosta, w razie konieczności pracownicy Starostwa udzielają informacji w sposób g6łosowy o rozmieszczeniu pomieszczeń w budynkach; (...),

³³ W kwietniu 2021 r. pliki wideo zostały uzupełnione o transkrypcję, która umożliwia osobom niepełnosprawnym w zakresie słucho rozumienie i korzystanie z informacji, które mogą być dla nich niedostępne.

- przyjmowanie uwag, opinii i sugestii dotyczących dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno – komunikacyjnej w Starostwie realizowane było przez cały okres od wyznaczonego w planie terminu (listopad 2020 r.),
- przeprowadzono audyt architektoniczny, cyfrowy, informacyjno – komunikacyjny. Jak wyjaśnił Starosta: (...) Zgodnie z dokumentacją, przeprowadzono audyt architektoniczny budynku przy ul. Nadbrzeżnej 2 oraz opracowano trzy matryce diagnostyczne dla budynków przy ul. Nadbrzeżnej 2, Niedziałkowskiego 14 i Chrobrego 27A. Matryce diagnostyczne stanowią część składową audytu. Ze względu na ograniczone zasoby finansowe, kadrowe i czasowe, a także natłok obowiązków w związku z trwającą pandemią Wirusa SARS-CoV-2, diagnoza nie została przeprowadzona w szerszym zakresie. Dokonana diagnoza została przeprowadzona w oparciu o dokumenty udostępnione w trakcie szkolenia, na którym obecny był Koordynator. Trzy matryce diagnostyczne dla budynków Starostwa przy ul. Niedziałkowskiego 14 ul. Nadbrzeżnej 2 i ul. B. Chrobrego 27A nosiły właśnie taką nazwę: Matryca diagnostyczna – dostępność architektoniczna, cyfrowa i informacyjno – komunikacyjna. Otrzymane wzory matryc zostały uzupełnione przez osoby dokonujące audytów. Zawierały w sobie takie zagadnienia jak: otoczenie przed budynkiem: wejście do budynku, ciągi komunikacyjne w budynku, ciągi komunikacyjne w budynku - analogiczna ocena każdej kondygnacji budynku (parter, I piętro, II piętro itd.), ciągi komunikacyjne w budynku – winda. Ta część matrycy diagnostycznej dotyczy dostępności architektonicznej. Dostęp do informacji (w tym bezpieczeństwo: system powiadamiania alarmowego, droga ewakuacyjna) w tym: informacje umieszczone na stronie internetowej instytucji zgodnie ze standardem dostępności WCAG.2.) dotyczyły dostępności cyfrowej. Natomiast takie zagadnienia jak: informacje na poszczególnych kondygnacjach, umieszczone w sposób czytelny, informacje o numerze piętra widoczne zarówno dla osób poruszających się po budynku schodami, jak i windą, informacje umieszczone na panelach elektronicznych, gablotach, tabliczkach itp. umieszczone w przestrzeni budynku są duże i zapisane bez szeryfową czcionką, informacje umieszczone w przestrzeni budynku są widoczne zarówno w pozycji stojącej, jak i siedzącej, miejsce umieszczenia informacji, jest tak zorientowane, by unikać odbicia światła dziennego, w przestrzeni budynku zostały zastosowane piktogramy z podstawowymi funkcjami obiektu i kierunkami dotarcia do najważniejszych pomieszczeń, czcionka i piktogramy kontrastują z tłem, dostępne są informacje pisemne – wyświetlacze / wideotest prezentacje, brzeg tablic informacyjnych na odpowiedniej wysokości, bezpośredni lub zdalny dostęp do tłumacza migowego stanowią zakres zagadnień związanych z dostępnością informacyjno - komunikacyjną. Głównie ograniczenie, środków finansowych stanowiło brak zlecenia audytów zewnętrznym podmiotom i tym samym, uniemożliwiało realizację wymienionego zadania w jeszcze większym zakresie. Zespół realizujący pkt 6 z planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności nie do końca dysponował niezbędnymi kompetencjami do oceny całości zagadnień związanych z zagadnieniem dostępności cyfrowej. Otrzymanie środków zewnętrznych w ramach programu operacyjnego „Polska Cyfrowa”, konkurs grantowy „Cyfrowy Powiat” pozwoliło na przeprowadzenie audytu KRI, który stanowił proces weryfikacji zgodności systemów teleinformatycznych i procesów organizacyjnych z wymaganiami Krajowych Ram Interoperacyjności. Audyt KRI pełnił również rolę prewencyjną – pozwalającą na wczesne wykrycie potencjalnej luki w zabezpieczeniach i wdrożenie odpowiednich środków zaradczych, zanim dojdzie do incydentu. Analiza stanu zapewnienia dostępności i audyt procedur odbywały się

przy każdorazowym spotkaniu koordynatora z Kierownictwem Urzędu. Jednak, ostatecznie po zgromadzeniu danych, nie dokonano ich formalnego opracowania w postaci dokumentu o nazwie: analiza stanu obiektów Starostwa pod względem dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i dokumentu: „Audyt procedur” zawartych w planie działania. Realizacja zadania była utrudniona ze względu na trwający stan epidemii COVID obowiązujący w tym okresie 2020 r. – 2021 r. Zadania z zakresu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zostały wprowadzone do stosowania dla jst w okresie pokrywającym się z wprowadzeniem stanu epidemii COVID i niestety z uwagi na liczne obowiązki jakie były nałożone przez ustawodawcę m.in. na powiaty, związane z epidemią - nie wdrożono pewnych działań w zakresie dostępności. Wobec zadań wymagających doprecyzowania (co obecnie zostało zauważone), zostaną podjęte niezwłoczne działania ukierunkowane na ich skuteczną realizację.

(akta kontroli str. 173, 177-178)

W celu poprawy dostępności Starostwo, poza ww., wprowadziło działania usprawniające, min. w zakresie:

1) dostępności architektonicznej:

- opracowano projekt techniczny oraz ekspertyzę techniczną pożarowo - budowlaną dla inwestycji pn. Rozbudowa, przebudowa z budową szybu windy wewnętrznej budynków Zespołu Szkół Nr 1, ul. Bolesława Chrobrego 31A wraz z budową niezbędnej infrastruktury i elementów zagospodarowania terenu w tym podjazdów dla niepełnosprawnych oraz podestów i podjazdów do komunikacji zewnętrznej niezbędnych do pokonania różnic terenowych,
- wyremontowano pomieszczenia sanitarne przystosowane dla osób niepełnosprawnych na trzech kondygnacjach budynku w internacie SOSW w Suliszewie,

2) dostępności cyfrowej:

- przeprowadzono audyt KRI³⁴ oraz (w 2022 r.) audyt cyberbezpieczeństwa w ramach programu operacyjnego „Polska Cyfrowa”, konkurs grantowy „Cyfrowy Powiat”,
- do dyrektorów jednostek organizacyjnych powiatu skierowano prośbę o dokonanie: analizy stanu posiadanych stron internetowych i aplikacji mobilnych i zgłaszanie ich do wykazów prowadzonych przez Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych KPRM oraz przeglądu działania procedur, które umożliwiają składanie żądań zapewniania dostępności cyfrowej i skarg w sprawie zapewnienia tej dostępności, zwrócono uwagę na obowiązek publikacji deklaracji dostępności każdej strony internetowej i aplikacji mobilnej,

3) dostępności informacyjno – komunikacyjnej:

- Zarządzeniem nr 23 /2022 Starosty Choszczeńskiego z 16 marca 2022 r. wprowadzono procedurę obsługi i ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w Starostwie³⁵,

³⁴ Audyt stanowił proces weryfikacji zgodności systemów teleinformatycznych i procesów organizacyjnych z wymaganiami Krajowych Ram Interoperacyjności. Audyt KRI pełnił również funkcję prewencyjną – pozwalającą na wczesne wykrycie potencjalnej luki w zabezpieczeniach i wdrożenie odpowiednich środków zaradczych, zanim dojdzie do incydentu.

³⁵ Stanowiącą załącznik nr 1 do Zarządzenia. Procedura określała zasady postępowania pracowników Starostwa w przypadku obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, a także zachowania i ewakuacji tych

- opracowano *Poradnik na temat zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*, który miał na celu m.in. poszerzenie wiedzy na zagadnienie jakim jest dostępność i stanowić zbiór podpowiedzi w postępowaniu i obsłudze osób ze szczególnymi potrzebami³⁶,
- Starostwo było gotowe do zapewnienia pomocy tłumacza języka migowego – w ciągu 2 - 3 dni roboczych³⁷, 7 lipca 2025 r. podpisało również umowę z Zachodniopomorskim Oddziałem Polskiego Związku Głuchych³⁸, przedmiotem której było świadczenie usług tłumaczenia na język migowy oraz nagranie i przetłumaczenie na polski język migowy filmu związanego z pracą i siedzibą Starostwa,
- w Starostwie pełnione były dyżury pracowników Starostwa w każdy poniedziałek w godz. 15:30 do 16:00.

(akta kontroli str. 6, 16-17, 183-193, 327, 338-465, 546-554, 561-607, 608-613, 756-763)

W ramach programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III – obszar D” dofinansowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³⁹ Powiat:

- w 2024 roku dla SOSW w Suliszewie zakupił autobus do przewozu 22+1+1 osób, przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych⁴⁰,
- 23 lutego 2025 r. złożył do PFRON wniosek o dofinansowanie projektu pn. *Likwidacja barier transportowych poprzez zakup mikrobusa 9-cio miejscowego, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych z możliwością przewożenia 1 osoby na wózku inwalidzkim z przeznaczeniem dla DPS w Brzezinach*⁴¹,

Ponadto, jak wskazał Starosta, w celu poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami Starostwo prowadziło i na bieżąco prowadzi działania usprawniające, dążące do zapewnienia lepszej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in.:

- za pośrednictwem PCPR przystąpiono do realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego⁴²: *Opieka wytchnieniowa” dla jst –*

osób, opisywała m.in.: udogodnienia architektoniczne, wprowadzone w budynkach, etapy obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, obsługę osób doświadczających trudności w osobistym kontakcie, obsługę osób posiadających trudności w komunikowaniu się, obieg wniosku o zapewnienie tłumacza języka migowego, wniosek o zapewnienie dostępności, sposoby zachowania i postępowania pracowników w przypadku ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami czasowo przebywających na terenie Starostwa, postanowienia końcowe oraz załącznik nr 1 do procedury – *Wzór powiadomienia o chęci skorzystania ze świadczenia usług tłumacza PJM, SJM, SKOGN*, załącznik nr 2 do procedury - *Wniosek o zapewnienie dostępności*. Dalej: Procedura w sprawie ewakuacji.

³⁶ Poradnik m.in. wstępnie opisuje zagadnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno - komunikacyjnej, charakteryzuje osobę ze szczególnymi potrzebami, omawia takie zagadnienia jak: procedura obsługi i ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, wnioski o zapewnienie dostępności, powiadomienie o chęci skorzystania z usług tłumacza, deklarację dostępności, wymogi edytorskie uchwał i innych dokumentów, ABC w komunikacji z osobą o szczególnych potrzebach, oraz wskazuje kontakt do koordynatora do spraw dostępności.

³⁷ Pięciu pracowników starostwa posiadało ukończone szkolenie Sposoby Komunikowania się osób Głuchoniemych na poziomie średnio zaawansowanym.

³⁸ Dalej: Związek Głuchych.

³⁹ Dalej: PFRON.

⁴⁰ Umowa z 22 maja 2024 r. nr ZP.272.1.2024.

⁴¹ Wniosek nr WRR/000010/16/2025 Planowany termin realizacji projektu do 31 grudnia 2025 r.

⁴² Na realizację ww. programów edycji 2025 Powiat, za pośrednictwem PCPR uzyskał pełne finansowanie ze środków Funduszu Solidarnościowego w wysokości: 64 872 zł (w 2024 r.) i 275 981,40 zł (w 2025 r.).

edycja 2024⁴³ i 2025⁴⁴ oraz *Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla jst* – edycja 2025⁴⁵,

- uzyskano dofinansowanie na utworzenie Regionalnego Centrum Kryzysowego w Choszczynie⁴⁶; głównym celem projektu było zapewnienie wysokiej jakości usług wsparcia z zakresu wczesnej interwencji psychologicznej i psychoedukacyjnej dla osób/rodzin w trakcie i po przebytych kryzysie psychicznym w formie ambulatoryjnej,
- w jednostce Powiatu – Liceum Ogólnokształcącym w Zespole Szkół Nr 1 w Choszczynie od 1 lutego 2024 r. do 31 grudnia 2025 r. – realizowany jest program *Wiedza kluczem do sukcesu – II edycja*⁴⁷, którego głównym celem jest zwiększanie konkurencyjności na rynku pracy uczniów (również z niepełnosprawnościami). W ramach ww. programu zamontowano podjazd z szyn stalowych z bieżnią antypoślizgową wspomagany siłownikami wraz z najazdem progowym zewnętrznym z powierzchnią antypoślizgową przy schodach, doposażono sale komputerowe w sprzęt komputerowy i dogodne oprogramowanie wraz z możliwością przystosowania stanowiska dla osób niepełnosprawnych (np. słabo widzących),
- w powiecie wdrożono kilka cyklicznych akcji, które w swoich założeniach mają również troskę o osoby ze szczególnymi potrzebami np.: *Krzeselko dla seniora*⁴⁸, *Koperta życia*⁴⁹, *Wąsopad*⁵⁰, *Pomiar cukru*⁵¹, *Prelekcja bezpieczny senior*⁵², *Pokaz sprzętu dla osób niepełnosprawnych*⁵³, *Wigilia pod gwiazdami*⁵⁴,

⁴³ Uchwała nr XL/381/2024 Rady Powiatu Choszczeńskiego z dnia 8 lutego 2024 r.

⁴⁴ Uchwała nr VI/71/2025 Rady Powiatu Choszczeńskiego z dnia 13 lutego 2025 r.

⁴⁵ Uchwała nr IV/49/2024 Rady Powiatu Choszczeńskiego z dnia 14 listopada 2024 r.

⁴⁶ Projekt finansowany jest ze środków Funduszu Europejskiego dla Pomorza Zachodniego 2021 – 2027. Priorytet 6: Fundusze Europejskie na rzecz aktywnego Pomorza Zachodniego. Cel szczegółowy: Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci. Całkowita wartość projektu: 48 447 058,88 zł. Dofinansowanie Powiatu: 4 942 20 zł. Projekt będzie realizowany do 30 czerwca 2029 r.

⁴⁷ Całkowita wartość projektu to 1 051 021,20 zł. Kwota pozyskanych środków zewnętrznych – 692 800,00 zł. Projekt realizowany w ramach Funduszu Europejskiego dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.

⁴⁸ Polega na wystawianiu (szczególnie w tych punktach, gdzie znajduje się najwięcej osób starszych i z niepełnosprawnościami) na zewnątrz krzeseł przy sklepach, bankach, punktach gastronomicznych, kwiaciarniach, na których mogą odpocząć osoby starsze oraz aktualnie potrzebujące odpoczynku. Akcja prowadzona od 2019 r.

⁴⁹ Akcja skierowana do osób przewlekle chorych, starszych, samotnych, polega na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji, które mogą się przydać ratownikom medycznym, gdyby właściciel koperty był nieprzytomny (o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych, danych osobowych, w tym nr pesel). Koperty życia są rozdawane interesantom przy okazji różnego rodzaju akcji, imprez, wydarzeń, festynów.

⁵⁰ Akcja promująca badania w poradni urologicznej i mammograficznej.

⁵¹ Akcja zdrowotna, odbywająca się przed budynkiem Starostwa. Na stoisku dostosowanym również dla potrzeb osoby poruszającej się na wózku mierzy się poziom cukru we krwi.

⁵² Akcja dążąca do zwiększenia bezpieczeństwa seniorów w lokalnej społeczności, również pod względem bezpieczeństwa w sieci.

⁵³ W Internecie Zespołu Szkół nr 1 w Choszczynie w 4 marca 2025 r. miało miejsce spotkanie informacyjne poświęcone nowoczesnym technologiom asystującym dla osób z niepełnosprawnościami.

⁵⁴ Cykliczne wydarzenie dla społeczności lokalnej Powiatu Choszczeńskiego. Podczas przedsięwzięcia swoje produkty zaprezentowali między innymi: Zespół nr 1 i 2 w Choszczynie SOSW w Suliszewie, Warsztat Terapii Zajęciowej w Choszczynie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Choszczynie oraz organizacje pozarządowe i indywidualni wystawcy.

- ogłaszając otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych wymagano od oferenta przedłożenia w swoich dokumentach oświadczenia o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁵⁵.

(akta kontroli str.7, 23-32, 612)

Zadania finansowane były głównie ze środków własnych oraz z dofinansowaniem z PFRON i Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021-2027. Starostwo nie korzystało z dofinansowania z rządowego programu Dostępność Plus.

(akta kontroli str. 6, 17-22, 55, 63-65, 434-465)

1.4. Starostwo uwzględniało potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w n.w. dokumentach strategicznych lub operacyjno-wdrożeniowych:

- Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016 – 2030⁵⁶, w której wskazano m.in. na konieczność likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych⁵⁷, wdrożenia skutecznego systemu e-administracji⁵⁸, wprowadzenie i rozwijanie alternatywnych form opieki nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi⁵⁹, pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wspieranie integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną⁶⁰,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017 – 2025⁶¹, w której, w ramach celu strategicznego *Wszechstronna pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem niepełnosprawności* ujęto m.in. likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, w obiektach użyteczności publicznej, w placówkach; pokonywanie barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych w środowisku – nauczyciel języka migowego - szkolenie urzędników i osób pracujących, zapewnienie w wydziałach Starostwa tłumaczy języka migowego oraz likwidowanie barier komunikacyjnych dla innych

⁵⁵ Oferent oświadcza, że w ramach realizacji zadania publicznego, stosownie do zapisów UZD zostanie zapewniona dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, w wymiarze architektonicznym, cyfrowym i informacyjno – komunikacyjnym, adekwatnym do tematyki i zakresu zadania publicznego, zgodnie z zapisami art. 6 ww. ustawy. W przypadku braku możliwości zapewnienia takiej dostępności w zakresie o którym mowa w art. 6 ustawy, zapewniony zostanie takim osobom dostęp alternatywny, o którym mowa w art. 7 ww. ustawy. Oferent wskazuje również w jaki sposób planuje się zapewnić dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

⁵⁶ Przyjętej uchwałą nr XIV/115/2016 Rady Powiatu w Choszczynie z 20 września 2016 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016 – 2030” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Dokument został opracowany przez Starostwo.

⁵⁷ Cel operacyjny: wysoka jakość infrastruktury społecznej.

⁵⁸ Poprzez wprowadzanie i rozwijanie nowoczesnych systemów informatycznych, wdrażanie i standaryzację usług i procedur on-line oraz ułatwienie dostępu do elektronicznej informacji publicznej w ramach celu operacyjnego: zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz unowocześnienie administracji.

⁵⁹ Np. opieka domowa, opieka dzienna, paliatywna, warsztaty, integracyjne kluby (cel operacyjny: Opieka i wspieranie osób w wieku poprodukcyjnym oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej).

⁶⁰ Cel operacyjny - opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.

⁶¹ Przyjętej uchwałą nr XXXII/299/2023 Rady Powiatu Choszczeńskiego z 9 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017 – 2025”. Uchwałą nr VI /81/2025 Rady Powiatu Choszczeńskiego z 13 lutego 2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego 2026 – 2031 przystąpiono do opracowania projektu na lata 2026 – 2031 według harmonogramu prac stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały. Dokument został opracowany przez PCPR wraz z Wydziałem Polityki Społecznej i Zdrowia Starostwa Powiatowego.

rodzajów niepełnosprawności, utworzenie kompleksowej informacji dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 466-545, 764)

Ponadto, w celu poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami:

- powołano: Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Choszczeńskim⁶² oraz Powiatową Radę do spraw Seniorów⁶³,
- opracowano Procedurę obsługi i ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w Starostwie-oraz Poradnik na temat zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 546-554, 561-607)

1.5. Analiza 16 umów⁶⁴, zawartych z podmiotami innymi niż podmioty publiczne, którym Starostwo zleciło po 5 września 2021 r. realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzieliło zamówień publicznych wykazała, że określono w nich warunki służące zapewnieniu dostępności osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań, z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących dostępności. W przypadku jednego zamówienia o wartości obligującej do stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶⁵ opis przedmiotu zamówienia został sporządzony z uwzględnieniem wymagań w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 56, 66-72, 194-243)

1.6. W Starostwie sporządzano deklarację dostępności strony Starostwa i strony BIP. Stosownie do wymogów określonych w art. 10 UDC ww. deklaracje:

- były dostępne cyfrowo na stronie internetowej jednostki, a link do nich umieszczono tak, by użytkownik miał do niej dostęp podczas nawigacji po stronie,
- zostały sporządzone dla każdej wersji językowej ww. stron internetowych oraz w oparciu o wzór deklaracji określony w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 r.

⁶² Zarządzenie Starosty Choszczeńskiego w sprawie powołania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Choszczeńskim nr 1/2020 z 13 stycznia 2020 r. (na okres 2020-2023) i nr 4/2024 z 26 stycznia 2024 r. (na okres 2024-2027).

⁶³ Uchwały Zarządu Powiatu Choszczeńskiego w sprawie powołania Powiatowej Rady Seniorów: nr 185/2019 z 4 grudnia 2019 r. (kadencja 2020-2021), nr 582/2022 z 13 kwietnia 2022 r. Zarządzenie nr 60/2024 Starosty Choszczeńskiego z 23 grudnia 2024 r. (kadencja 2024-2029).

⁶⁴ M.in umowa na: -usługi w zakresie transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej, - realizację zadania publicznego pt.: *Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także edukacji prawnej na terenie Powiatu Choszczeńskiego w 2023 r.*; - poprawę dostępności internatu SOSW w Suliszewie, finansowanego ze środków PFRON w ramach programu *Dostępna Przestrzeń publiczna*, umowa o dofinansowanie nr PPA/00000716/D; - Wykonanie projektu technicznego dla dobudowy zewnętrznej windy przy budynkach: Zespołu Szkół Nr 1 i nr 2 w Choszcźnie; - Opracowanie ekspertyzy technicznej pożarowo-budowlanej przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych dla inwestycji pn. *Rozbudowa szybu windy zewnętrznej*, -Przebudowę budynku administracyjnego Starostwa, wraz z budową niezbędnej infrastruktury i elementów zagospodarowania terenu w tym podjazdów dla niepełnosprawnych oraz podestów i podjazdów do komunikacji zewnętrznej niezbędnych do pokonania różnic terenowych, Udzielenie przez wykonawcę wsparcia technicznego, utrzymywania danych na serwerach wykonawcy oraz obsługi transmisji on-line obrad i archiwizacji nagrań na serwerach wykonawcy, - Produkcję oraz emisję na kanale E-CHO TV HD materiałów audiowizualnych o charakterze informacyjno-promocyjnym dotyczącym działalności Powiatu wraz z wykonaniem transkrypcji tych materiałów.

⁶⁵ Dz. U. z 2024 r., poz. 1320, ze zm. dalej: PZP.

ustanawiającej wzór oświadczenia w sprawie dostępności zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego⁶⁶ przy uwzględnieniu elementów w sekcji 1 tego załącznika oraz elementów, o których mowa w art. 10 ust. 4 i 5 UDC; z tym że w deklaracjach nie umieszczono informacji o postępowaniu odwoławczym (sekcja 1 decyzji Komisji UE nr 2018/1523), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,

- zostały opublikowane w formacie HTML. Struktura deklaracji była zgodna z Tabelą Struktury i w przypadku deklaracji opublikowanej na stronie internetowej Starostwa, zawierała w odpowiednich miejscach identyfikatory wymienione w Tabeli Identyfikatorów, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Cyfryzacji⁶⁷. Struktura deklaracji dostępności cyfrowej strony BIP nie zawierała identyfikatorów wymienionych w Tabeli Identyfikatorów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,

W deklaracjach za lata 2021-2025 występowały niezgodności na poziomie podstawowym (poziom zgodności A) o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Starostwo nie posiadało aplikacji mobilnych dedykowanych dla mieszkańców Powiatu.

(akta kontroli str. 74, 78, 305-317, 615-664)

Za wyjątkiem lat 2020-2021 (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*) przeglądu deklaracji dokonywano w terminie określonym w art. 11 UDC tj. do 31 marca każdego roku. Zaktualizowano także ww. deklaracje w związku ze znaczącymi zmianami dotyczącymi m.in.: dostosowania stron internetowych do wymogów WCAG 2.1, zmiany numeru telefonu w danych kontaktowych (2021 r.), aktualizacji deklaracji w związku z nową stroną BIP (2022 r.), dodania w danych kontaktowych nowego koordynatora wraz z numerem kontaktowym oraz nowym adresem e-mail (2024 r.)

(akta kontroli str. 74, 78, 305-317, 615-664)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki nałożenia przez ministra właściwego ds. informatyzacji kary pieniężnej z tytułu niesporządzenia i niepublikowania deklaracji dostępności lub niezawierania w deklaracji dostępności elementów wskazanych w art. 10 ust. 3-5 UDC.

(akta kontroli str. 8, 43, 681-683)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Deklaracje dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa nie zostały sporządzone z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523, przy uwzględnieniu elementów w sekcji 1 tego załącznika i elementów, o których mowa w art. 10 ust. 4 UDC. W deklaracjach dostępności nie umieszczono informacji o postępowaniu odwoławczym (sekcja 1 decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523).

(akta kontroli str. 74, 78, 305-317, 615-664)

⁶⁶ Dz. Urz. UE L 256/103 dalej: decyzja Komisji UE 2018/1523.

⁶⁷ Warunki techniczne publikacji oraz struktura dokumentu elektronicznego deklaracji dostępności, Warszawa 16 lipca 2024 r., dalej: Wytyczne Ministra Cyfryzacji.

Starosta wyjaśnił: (...) W deklaracji zawarto zapis, z którego wynika, że w przypadku, gdy podmiot odmówi realizacji żądania zapewnienia dostępności lub alternatywnego dostępu do informacji, można złożyć skargę na takie działania. Deklaracja dostępności opublikowana na BIP Starostwa zawierała również adnotację, że po wyczerpaniu wszystkich możliwości skargę można przesłać także do Rzecznika Praw Obywatelskich. Natomiast nie zawarto szczegółowej informacji, gdzie się można odwołać. Informacja ta została uzupełniona niezwłocznie po oględzinach.

(akta kontroli str. 74, 79)

W związku z usunięciem nieprawidłowości odstąpiono w tym zakresie od formułowania wniosku pokontrolnego.

2. Struktura deklaracji dostępności cyfrowej strony BIP nie zawierała identyfikatorów „a11y” wymienionych w Tabeli Identyfikatorów, o których mowa w wytycznych Ministerstwa Cyfryzacji, co należy uznać za nierzetelne.

(akta kontroli str. 306, 311, 615-664)

Starosta wyjaśnił: Deklaracja dostępności opublikowana na stronie BIP nie zawierała odpowiednich identyfikatorów z powodu niedopatrzenia osoby, która ją zamieszczała. W toku kontroli i późniejszych weryfikacji stwierdzono, że nie zawierała identyfikatorów zgodnych z Tabelą Identyfikatorów. Uchybienie wynikało z niedopatrzenia osoby, która zamieszczała ją na stronie BIP. Nieprawidłowości zostały zgłoszone, celem ich usunięcia.

(akta kontroli str. 173, 179)

3. Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa w latach 2020-2021 dokonano z przekroczeniem terminów, o których mowa w art. 11 i art. 27 pkt 2 UDC, odpowiednio o cztery (deklaracja za 2020 r.)⁶⁸ i 35 dni (deklaracja za 2021 r.)⁶⁹.

(akta kontroli str. 74, 79-80)

Stosownie do art. 11 UDC podmioty publiczne dokonują przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku oraz niezwłocznie w każdym przypadku, gdy strona internetowa lub aplikacja mobilna podlega zmianom mogącym mieć wpływ na jej dostępność cyfrową. Natomiast pierwszą deklarację (dla stron internetowych opublikowanych przed dniem 23 września 2018 r. należało sporządzić do 23 września 2020 r. (art. 27 pkt 2 UDC).

Starosta wyjaśnił: Stworzenie deklaracji dnia 27 września 2020 r. (...) stanowi równocześnie termin przeglądu i aktualizacji deklaracji. Wynika to z powołania koordynatora w tym czasie. Pani AP została powołana na koordynatora 22 września 2020 r., po czym niezwłocznie została wykonana deklaracja dostępności i opublikowana na przedmiotowych stronach Starostwa. Natomiast fakt zamieszczenia deklaracji w dniu 5 maja 2021 r. wynika z przeprowadzanego w tym czasie procesu dostosowywania stron internetowych do pełnej zgodności z wymogami WCAG 2.1, który jest działaniem obszernym i czasochłonnym.

(akta kontroli str. 74, 79-80)

⁶⁸ Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności dokonano 27 września 2020 r., pierwszą deklarację sporządzono 19 grudnia 2017 r.

⁶⁹ Przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności dokonano 5 maja 2021 r.

4. Deklaracje dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa zostały sporządzone nierzetelnie. W deklaracjach wskazano, że strony były w pełni dostępne cyfrowo, pomimo, że występowały niezgodności na poziomie podstawowym (poziom zgodności A), tj. na stronie:

- BIP oraz Starostwa znajdowały się dokumenty do pobrania (złożone elementy graficzne – dokumenty w formie np. zdjęć), które nie miały treści tekstowej tylko element graficzny i nie posiadały poszerzonych opisów, a więc były niezgodne z kryterium WCAG 1.1.1. – treść nietekstowa⁷⁰,
- BIP występowały przypadki, w których brak było ostrzeżenia przed otwarciem nowego okna / zakładki w przeglądarce, np. o treści *Link otwiera się w nowym oknie przeglądarki* (kryterium WCAG 2.4.4 – cel linku-w kontekście)⁷¹.

(akta kontroli str. 244-257, 258-281)

Starosta wyjaśnił: *W dniu 22.02.2024 r. do kancelarii ogólnej wpłynęło pismo skierowane od firmy NetWorks z prośbą o zamieszczenie na tablicach informacyjnych oraz w BIP stale dostępnej informacji o adresie strony internetowej: <https://www.networks.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pem/>, na której publikowane są informacje o planowanych pomiarach pól elektromagnetycznych realizowanych przez NetWorkSI. Niektóre dokumenty z wymienionych przykładów nie są wytworzone przez Starostwo i w związku z tym nie było fizycznej możliwości, by je w pełni dostosować. (...) System CMS-BIP strony podmiotowej nie przewiduje zamieszczenia tekstu alternatywnego. System nie ma takiej funkcji, by wpisać tekst alternatywny. (...)*

Raport 2025 i deklaracja zostały przygotowane w dobrej wierze, w oparciu o ówczesną wiedzę koordynatora oraz informacje pozyskane od komórek organizacyjnych. Zamieszczenie ww. przykładów na stronie Starostwa było wynikiem braku konsultacji z koordynatorem przed ich publikacją. Brak dostosowania dokumentu <https://powiatchoszczenski.pl/rozklad-jazdy-autobusow.html> wynika również z faktu, iż ww. dokument jest wytworzony przez przewoźnika. Dodatkowo informuję, iż sukcesywnie dokłada się wszelkich starań, aby wyeliminować wszystkie nieprawidłowości i na bieżąco dostosować zamieszczane dokumenty do wymogów ustawowych. Umowa z firmą zewnętrzną dotyczy obsługi strony internetowej i jej dostosowania do wymogów dotyczących dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Natomiast za treść dokumentów i ich dostosowanie do wymogów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami odpowiada już Starostwo. Informacja: <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-powiatowego-zarzadu-drog->

⁷⁰ Np. <https://bip.powiatchoszczenski.pl/wybory-samorzadowe-2024.html> (dokument obwieszczenie Starosty Choszczeńskiego.pdf), <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszcznie-przez-po.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-powiatowego-zarzadu-drog-o-wykonaniu-zadan-zall-polrocze-2021-r-i-lpolrocze-2022-r-oraz.html> (dokument: Informacja o wykonaniu zadań za II półrocze 2021, I półrocze 2022.pdf), <https://bip.powiatchoszczenski.pl/2229-wykaz-nieruchomosci-przeznaczonej-do-zbycia-w-drozdze-przetargu-ustnego-nieograniczonego.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/396-biuro-rzeczy-znalezionych.html>, <https://powiatchoszczenski.pl/rozklad-jazdy-autobusow.html> (każdy z pięciu plików dostępnych do pobrania stanowi treść nietekstową (forma pliku pdf z elementami graficznymi), <https://powiatchoszczenski.pl/deby-powiatu-choszczenskigo.html> (plik pn. „uchwała”), <https://powiatchoszczenski.pl/ochrona-sygnalistow.html> (pięć plików – z wyjątkiem pliku z danymi kontaktowymi - które stanowią treść nietekstową).

⁷¹ Np. link <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-polelektromagnetycznych.html> nie ma ostrzeżenia, że po kliknięciu na link <https://www.networks.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pem/> otwiera się nowe okno.

[o-wykonaniu-zadan-zall-polrocze-2021-r-i-lpolrocze-2022-r-oraz.html](#) (...) jest dokumentem zewnętrznym, wytworzonym przez jednostkę organizacyjną. <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pol-elektromagnetycznych.html> (<https://www.networks.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pem/>) – ta informacja również pochodzi z zewnętrznego źródła i jej forma została narzucona odgórnie.

Realizacja poniższych publikacji: (...) <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszcznie-przez-po.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-powiatowego-zarzadu-drog-o-wykonaniu-zadan-zall-polrocze-2021-r-i-lpolrocze-2022-r-oraz.html> była utrudniona ze względu na trwający stan pandemii COVID obowiązujący w tym okresie 2021 r. - 2022 r. Zadania z zakresu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zostały wprowadzone do stosowania dla jst w okresie pokrywającym się z wprowadzeniem stanu epidemii COVID i niestety z uwagi na liczne obowiązki jakie były nałożone przez ustawodawcę m.in. na powiaty, związane z epidemią - nie wdrożono jednoznacznych działań w zakresie dostępności.

Podczas publikacji i dostosowywania dokumentów obrano taki model działania, że dokumenty z własnoręcznym podpisem Starosty były zamieszczone w oryginalnej formie. W takiej, w jakiej zostały dostarczone- skan pdf: <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszcznie-przez-po.html>; <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>.

Podobnie informacje, które zamieszczone przez pracowników z indywidualną pieczęcią. <https://bip.powiatchoszczenski.pl/396-biuro-rzeczy-znalezionych.html>. Zidentyfikowane nieprawidłowości są już znane administratorowi BIP oraz koordynatorowi ds. dostępności. Wdrożone zostały działania naprawcze. Wobec zadań wymagających doprecyzowania (co obecnie zostało zauważone), zostaną podjęte niezwłoczne działania ukierunkowane na ich skuteczną realizację i eliminację zaistniałych nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 75, 80-81, 320, 328-330)

OCENA CZĄSTKOWA

Starosta podejmował działania mające na celu przygotowanie kontrolowanej jednostki do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej, jednak w sposób nie w pełni prawidłowy.

Pozytywnie należy ocenić, że Starosta terminowo wyznaczył koordynatora, określił jego zadania oraz opublikował dane na BIP i stronie Starostwa. W dokumentach strategicznych opracowanych w Starostwie zawarto treści uwzględniające zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach planowanej działalności. Starosta zapewnił również uwzględnienie minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności w treści umów, na podstawie których zlecano realizację zadań publicznych lub udzielano zamówień publicznych. W Starostwie sporządzono i opublikowano deklaracje dostępności strony Starostwa oraz strony BIP.

Negatywnie należy jednak ocenić, że w latach 2020-2021, dokonano ich przeglądu i aktualizacji z cztero⁷² i 35 dniowym⁷³ opóźnieniem. Ponadto format

⁷² Deklaracja za 2020 r.

⁷³ Deklaracja za 2021 r.

deklaracji dostępności cyfrowej strony BIP oraz strony Starostwa nie był w pełni zgodny ze wzorem określonym w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1523. Deklaracje ponadto zostały sporządzone nierzetelnie - nie zawierały informacji o braku pełnej zgodności cyfrowej stron internetowych Starostwa. Strony Starostwa oraz BIP zawierały bowiem dokumenty do pobrania lub linki, które nie spełniały części kryteriów dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym (poziom zgodności A). Nie zapewniono również odpowiedniej struktury kodu źródłowego deklaracji dostępności cyfrowej strony BIP.

OBSZAR

2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu faktycznego

2.1. Starostwo za pośrednictwem Portalu Statystycznego GUS⁷⁴, złożyło raporty w terminie określonym w art. 11 ust. 1 i art. 58 ustawy o zapewnianiu dostępności, tj. 5 marca 2021 r. i 31 marca 2025 r. oraz w tym samym dniu opublikowało raporty na stronach BIP oraz Starostwa. Raporty zostały złożone na wymaganych formularzach i zawierały elementy określone w art. 11 ust. 2 UZD dotyczące dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej oraz dostępu alternatywnego⁷⁵. Treść raportów wskazuje, że w okresie 1 stycznia 2021 r. – 1 stycznia 2025 r. nie nastąpiło pogorszenie dostępności Starostwa dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej, nastąpiło natomiast polepszenie w zakresie dostępności cyfrowej⁷⁶. Poprawa polegała na wyposażeniu publikowanych plików video w audio deskrypcję, która umożliwia osobom niewidomym i słabowidzącym rozumienie i korzystanie z informacji, które mogą być dla nich niedostępne. W obu raportach wskazano, że Starostwo nie zapewniało dostępu alternatywnego, pomimo zadeklarowania w raporcie, że wszystkie trzy budynki Starostwa nie umożliwiają dostępu do wszystkich pomieszczeń, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 128-139, 665-677)

Starosta wyjaśnił: *Pomiędzy 1 stycznia 2021 r., a 1 stycznia 2025 r. nie odnotowano pogorszenia dostępności Starostwa dla osób ze szczególnymi potrzebami, w zakresie dostępności architektonicznej. (...) Na bieżąco wprowadzano udogodnienia w omawianym zakresie jednak zakres raportu dotyczył szczegółowo innych zagadnień. W kolejnych latach były prowadzone działania w jednostkach organizacyjnych powiatu, (remont pomieszczeń sanitarnych w SOSW w Suliszewie).(...) W zakresie dostępności informacyjno – komunikacyjnej pojawił się zapis o zastosowanym formularzu kontaktowym. Pozostałe zagadnienia w tej części raportu pozostały bez zmian. W zakresie dostępu alternatywnego (dział 4 ww.*

⁷⁴ Portal Statystyczny GUS.

⁷⁵ W raportach w zakresie informacji o dostępie alternatywnym nie została wskazana żadna forma dostępu.

⁷⁶ Strony internetowe (www.powiatchoszczenski.pl, bip.powiatchoszczenski.pl) dostosowano do wymogów WCAG 2.1 (raport z 5 marca 2021 r. deklarował częściową zgodność stron internetowych do wymogów ustawowych UDC, raport z 31 marca 2025 r. wskazywał całkowitą zgodność stron, co do wymogów ww. ustawy). Publikowane pliki video posiadały audio deskrypcję, która umożliwiała osobom niewidomym i słabowidzącym rozumienie i korzystanie z informacji, które mogą być dla nich niedostępne.

raportów) - w związku z brakiem sytuacji i potrzeby zapewnienia dostępu alternatywnego zarówno w pierwszym okresie raportowania tj.: od 20.09.2019 r. do 01.01.2021 r., jak i drugim: tj. od 20.09.2021 r. do 01.01.2025 r nie odnotowano ww. faktu w raportach.

(akta kontroli str. 73, 78)

Na Starostwo nie nałożono kary pieniężnej z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewniania dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej – w związku z brakiem poprawy tej dostępności.

(akta kontroli str. 668-678, 681-683)

W kwestii działań podjętych celem zapewnienia dostępności architektonicznej budynków Starostwa Starosta wyjaśnił: *Budynek Starostwa znajdujący się przy ul. Niedziałkowskiego 14, tak samo, jak pozostałe dwa budynki przy ul. Nadbrzeżnej i ul. B. Chrobrego, był i jest, brany pod uwagę podczas zapewniania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Tak samo, jak dwa pozostałe budynki został objęty w planie przez Powiat, (...). Budynek przy ul. Niedziałkowskiego 14, został poddany wewnętrznemu audytowi w dniu 27.01.2021 r., gdzie ocenione zostały, takie zagadnienia, jak: otoczenie przed budynkiem, wejście do budynku, ciągi komunikacyjne w budynku (kancelaria ogólna, analogiczna ocena każdej kondygnacji budynku, winda, dostęp do informacji, w tym bezpieczeństwo, system powiadamiania alarmowego, droga ewakuacyjna). Realizacja tego zadania stanowiła wykonanie pkt 6 ww. planu. Dodatkowo w budynku zapewniona jest informacja na temat rozkładu pomieszczeń, o czym mówi pkt 7 planu. Na bieżąco jest możliwość składania sugestii, uwag i opinii na temat architektonicznej dostępności budynku, co stanowi wytyczne pkt 8 planu działania. Dla większego zapewnienia dostępności zamontowany został pochwyt przy balustradzie schodów zwiększający bezpieczeństwo poruszania się między piętrami budynku. Od 2019 roku przy schodach wejściowych do budynku zamontowany jest dzwonek, po naciśnięciu którego pracownik Starostwa wychodzi do klienta ze szczególnymi potrzebami. Ww. budynek ujęty jest w gminnej ewidencji zabytków Gminy Choszczno, co znacznie utrudnia realizację wymogów ustawowych na jego terenie i w jego obrębie. W sprawie ww. budynku występowano do konserwatora zabytków o wyrażenie zgody na podjęcie kilku działań, jednak żadne z nich nie dotyczy swoim zakresem zadań związanych z dostępnością architektoniczną. Brak złożonych wniosków w owym zakresie, w głównej mierze spowodowany był i jest ograniczonymi zasobami finansowymi. Budynki Starostwa mieszczą się w różnej lokalizacji. Zachowane są w różnym stanie(...). Na początku skoncentrowano się na działaniach architektonicznych, które miały priorytetowy charakter i umożliwiały obsługę większej liczby interesantów. W pierwszym etapie podjęto działania w zakresie dostępności architektonicznej budynków przy ulicy Nadbrzeżnej 2 i Chrobrego 27 A uznając je za kluczowe w procedurze przygotowań inwestycji bez konieczności zgody konserwatora oraz związane z tym mniejsze utrudnienia i niższe nakłady finansowe. Całkowita realizacja niektórych zadań architektonicznych jest bardziej czasochłonna, jednak odbywa się ona na bieżąco, podnosząc corocznie standardy jej zapewniania. Cały czas podejmowane są działania zmierzające do realizowania wymogów dot. dostępności w jeszcze większym zakresie i lepszym standardzie ich realizacji. Ponadto Powiat złożył wniosek do uczestnictwa w projekcie grantowym Dostępny Samorząd 2.0 podczas naboru nr 1 do Programu Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021 - 2027. Priorytet III dostępność i usługi dla osób*

z niepełnosprawnościami (Działanie 3.3 systemowa poprawa dostępności typ operacji animacja i wdrażanie dostępności w podmiotach publicznych, w tym Jednostek Samorządu Terytorialnego) w celu pozyskania funduszy i zapewnienia dostępności w coraz większym zakresie i lepszej jakości, jednak bezskutecznie.

(akta kontroli str. 73, 77-78, 173, 179)

2.2. W okresie objętym kontrolą⁷⁷ do Starostwa nie wpłynęły skargi i wnioski, których przedmiotem było zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej lub informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Nie prowadzono także postępowań przed Prezesem Zarządu PFRON, wszczętych na skutek wniesienia do niego skargi na brak dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej, w których Starostwo było stroną, nie wystąpiły też przypadki nałożenia przez ministra właściwego ds. informatyzacji kary pieniężnej z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewniania dostępności cyfrowej strony internetowej lub aplikacji mobilnej.

(akta kontroli str. 668-680)

2.3. Strona BIP oraz strona Starostwa spełniały częściowo kryteria dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym, określone w wytycznych WCAG⁷⁸, załączonych do UDC. Obie strony nie spełniały kryterium 1.1.1. WCAG oraz, strona BIP, kryterium 2.4.4 WCAG, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Powyższe skutkowało także brakiem zgodności faktycznego stanu zapewnienia dostępności cyfrowej ww. stron z danymi wynikającymi z Raportu z 2025 r.

(akta kontroli str. 244-231)

2.4. Na podstawie oględzin budynku Starostwa Powiatowego w Choszczynie przy ul. Nadbrzeżnej 2⁷⁹, stwierdzono m.in., że budynek:

- posiadał trzy wejścia (do których prowadziła utwardzona droga) - wejście główne, którym można było się dostać do budynku po schodach, wejście od strony parkingu wewnętrznego oraz dodatkowe wejście po lewej stronie budynku, gdzie znajdował się podnośnik wraz z podjazdem,
- częściowo spełniał minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności architektonicznej, według oświadczenia Koordynatora zapewniono wstęp do budynku osobie korzystającej z psa asystującego; nie spełniono jednak wymogów art. 6 pkt 1 lit. a-c i e ustawy o zapewnianiu dostępności, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- spełniał wybrane warunki techniczne budynku wynikające z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków

⁷⁷ Według stanu na 7 kwietnia 2025 r. do Starostwa nie wpłynęły skargi, wnioski lub petycje.

⁷⁸ Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) - wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych, które opierają się na czterech zasadach: [1] postrzegalności; [2] funkcjonalności; [3] zrozumiałości; [4] solidności (w polskim i unijnym prawie określonej jako kompatybilność). Podmioty publiczne zapewniają dostępność cyfrową przez spełnienie przez ich stronę internetową lub aplikację mobilną wymagań określonych w tych wytycznych, na trzech poziomach zgodności: podstawowym, średnim, zaawansowanym.

⁷⁹ Według stanu na 9 lipca 2025 r. Oględzinom poddano wyłącznie pomieszczenia wykorzystywane przez Starostwo znajdujące się na parterze budynku. Według raportu z 1 stycznia 2025 r. oraz oświadczenia Koordynatora do załatwiania spraw przez osoby ze szczególnymi potrzebami przeznaczony był parter, jeżeli zaistniała konieczność załatwienia sprawy na wyższej kondygnacji, właściwy pracownik schodził na parter i sprawę załatwiano w pomieszczeniu kancelarii ogólnej. Wyższe kondygnacje nie były dostępne dla osób poruszających się na wózkach.

technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁸⁰ tj. m.in.: zapewniono odpowiednie położenie drzwi wejściowych oraz wysokość progów, przed każdym wejściem umieszczono oświetlenie elektryczne zewnętrzne, skrzydła drzwi wykonane z przezroczystych tafli oznakowano w sposób widoczny, w toalecie przy misce ustępowej oraz zlewozmywakowej zainstalowane zostały uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzeń higienicznosanitarnych,

- nie miał zainstalowanych urządzeń wspomagających obsługę osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM i na poczerwień IR, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- posiadał wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, przy czym zarządcą parkingu był Urząd Gminy w Choszczynie.

(akta kontroli str. 684-733)

2.5. Według stanu na 1 stycznia 2025 r. w Urzędzie, w zakresie dostępności informacyjno - komunikacyjnej, do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami oraz kontaktu z nimi wykorzystywana była poczta elektroniczna, formularze kontaktowe, przysyłanie wiadomości tekstowych (SMS; MMS; komunikatorów internetowych), przysyłanie faksów. W przypadku zgłoszenia takiej potrzeby, Starostwo w terminie powyżej trzech dni zapewniało osobie głuchoniemej osobisty kontakt z tłumaczem języka migowego. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły jednak przypadki konieczności zapewnienia takiego kontaktu.

(akta kontroli str. 320, 328, 668-677)

Starostwa wyjaśnił: *Wprowadzone rozwiązania umożliwiające kontakt ze Starostwem to (...) dostęp internetowy do Wydziałów:*

- *Komunikacji – poprzez możliwość rezerwacji kolejki w celu załatwienia wybranej sprawy: rejestracja pojazdów, tablice wywozowe, przywrócenie pojazdu do ruchu, uzyskanie nowych tablic; odbiór, wymiana, wtórnik dowodu rejestracyjnego, nalepki kontrolnej, tablicy rejestracyjnej, zawiadomienie o nabyciu/zbyciu pojazdu, hak, gaz, taxi, L, VAT, CIT, wyrejestrowanie, zastaw rejestrowy; prawo jazdy (wszelkie sprawy związane z kierowcami); transport, OSK, SKP, ruch drogowy, parking strzeżony;*
- *Budownictwa – poprzez Portal eBudownictwo dla obywatela (umożliwia on dostęp do wszystkich usług cyfrowych Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego. Dzięki portalowi Inwestorzy mogą bezpiecznie i szybko realizować proces budowlany w jednym miejscu, w tym uzyskać pozwolenie na budowę, złożyć wniosek o rozbiórkę oraz wystąpić z wnioskiem na zgłoszenie budowy),*
- *Geodezji – poprzez e-usługi – Portal Systemu Informacji Przestrzennej Powiatu Choszczeńskiego; Portal udostępnia szeroki zakres informacji przestrzennych i opisowych, przeznaczonych dla mieszkańców powiatu, turystów oraz przedsiębiorców.*

(akta kontroli str. 9, 45-46)

W wyniku oględzin budynku Starostwa przy ul. Nadbrzeżnej 2 stwierdzono, że w budynku zamontowany był komunikator głosowy, nie zainstalowano natomiast urządzeń wspomagających obsługę osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM i na poczerwień IR, co opisano

⁸⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków.

w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.689)

Na stronie internetowej Starostwa oraz na stronie BIP nie zapewniono minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej, o których mowa w art. 6 pkt 3 lit. c UZD, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Formy zapewnienia informacji o prowadzonej działalności oraz tłumaczenia online były zgodne z danymi wynikającymi z aktualnie opublikowanego raportu⁸¹.

(akta kontroli str. 668-678)

2.6. W kwestii przepisów UDC, których realizacja sprawiała do tej pory największe trudności, oraz które z przepisów ww. ustaw wymagałyby w ocenie Starosty zmiany *Starosta wyjaśnił: Starostwo na bieżąco zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami spełniając tym samym wymogi ustawowe. Całkowita realizacja niektórych z nich jest bardziej czasochłonna, jednak odbywa się ona na bieżąco, podnosząc corocznie standardy jej zapewniania. Cały czas podejmowane są działania zmierzające do realizowania wymogów dot. dostępności w jeszcze większym zakresie i lepszym standardzie ich realizacji. Dotychczas największą trudność w realizacji wymogów ustawowych sprawił art. 6 ust.1 pkt a i b dotyczący zapewnienia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków i instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych.*

Budynki Starostwa są z roku 1900 i 1960, gdzie nie było wskazanych szczegółowych przepisów budowlanych określających likwidację barier architektonicznych i przystosowanie pomieszczeń dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zachowany stan budynków i ich konstrukcja utrudnia realizację nowopowstałych przepisów w pełnym zakresie. Ponadto budynek przy ul. Niedziałkowskiego 14 ujęty jest w gminnej ewidencji zabytków Gminy Choszczno, co znacznie utrudnia realizację wymogów ustawowych na jego terenie i w jego obrębie. Jednocześnie informuję, że na bieżąco są podejmowane działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych.

(akta kontroli str. 73, 76-77)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Raporty z 2021 r. i 2025 r., nie zostały sporządzone w sposób rzetelny, tj.:

- nie odnotowano we właściwym dziale raportów⁸² informacji na temat zapewnianego w Starostwie dostępu alternatywnego - w odniesieniu do braku urządzenia technicznego zapewniającego osobom niepełnosprawnym ruchowo dostęp na wyższe kondygnacje niż parter w trzech budynkach Starostwa. Informacja o braku możliwości dostępu do wszystkich pomieszczeń znajdowała się również w Dziale 1 pkt 2 lit. b⁸³ raportu z 2021 r. i 2025 r.

(akta kontroli str. 668-678)

⁸¹ W pkt 1 lit. f oraz w pkt 3 w dziale trzecim pn. *Dostępność informacyjno-komunikacyjna*.

⁸² Dział 4 Informacja o dostępie alternatywnym.

⁸³ Dział 1 *Dostępność architektoniczna*, pkt 2 *Dostęp do wszystkich pomieszczeń w budynkach lit. b Liczba budynków, w których podmiot nie umożliwia dostępu do wszystkich pomieszczeń*.

Starosta wyjaśnił: W raporcie (wg stanu na dzień 1 stycznia 2021 r. i 1 stycznia 2025 r.) w Dziale 4 Informacja o dostępie alternatywnym nie odnotowano zapewnianego przez Starostwo takiego dostępu ze względu na interpretację pytania z działu 4 zawartego w raportach. Z uwagi na brak sytuacji, w której byłoby konieczne zapewnienie dostępu alternatywnego podmiot publiczny nie odnotował żadnej wzmianki w tym dziale. Niemniej jednak, Urząd zapewniał i zapewnia dostęp alternatywny w 3 budynkach. Obsługa osób ze szczególnymi potrzebami w budynku przy ul. Nadbrzeżnej 2 odbywa się w ten sposób, że pracownik kancelarii zawiadamia właściwy wydział, którego przedstawiciel schodzi na parter w celu załatwienia sprawy interesanta. Podobnie odbywa się to na terenie pozostałych budynków. W ww. raportach została umieszczona informacja o zamontowanym w budynku Starostwa przy ul. Niedziałkowskiego 14 specjalnym dzwonku, po naciśnięciu którego pracownik Starostwa wychodzi do klienta ze szczególnymi potrzebami. W budynku przy ul. B. Chrobrego pracownik Starostwa pracujący na parterze: np. z zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub koordynator zawiadamia właściwy wydział, którego przedstawiciel schodzi na parter w celu załatwienia sprawy interesanta. W kolejnym raporcie (...) zostanie odnotowana odpowiednio w dziale 4 w informacja o dostępie alternatywnym.

(akta kontroli str. 73, 77-78, 753-754)

- w raporcie z 2025 r. wskazano, że strona BIP i strona Starostwa były w pełni dostępne cyfrowo, podczas gdy występowały niezgodności na poziomie podstawowym (poziom zgodności A), tj. na stronie:
 - BIP oraz Starostwa znajdowały się dokumenty do pobrania (złożone elementy graficzne – dokumenty w formie np. zdjęć), które nie miały treści tekstowej tylko element graficzny i nie posiadały poszerzonych opisów, a więc były niezgodne z kryterium WCAG 1.1.1. – treść nietekstowa⁸⁴,
 - BIP występowały przypadki, w których brak było ostrzeżenia przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce, np. o treści *Link otwiera się w nowym oknie przeglądarki* (kryterium WCAG 2.4.4 – cel linku- w kontekście)⁸⁵.

(akta kontroli str. 244-257, 258-281)

Starosta wyjaśnił: W odpowiedzi zawartej w raporcie wskazano pełną dostępność cyfrową bazując, m.in. na corocznie wytwarzanych i na bieżąco aktualizowanych

⁸⁴ Np. <https://bip.powiatchoszczenski.pl/wybory-samorzadowe-2024.html> (dokument obwieszczenie Starosty Choszczeńskiego.pdf), <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszczynie-przez-po.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-powiatowego-zarzadu-drog-o-wykonaniu-zadan-zall-polrocz-2021-r-i-lpolrocz-2022-r-oraz.html> (dokument: Informacja PZD o wykonaniu zadań za II półrocze 2021, I półrocze 2022.pdf), <https://bip.powiatchoszczenski.pl/2229-wykaz-nieruchomosci-przeznaczonej-do-zbycia-w-drozdze-przetargu-ustnego-nieograniczonego.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/396-biuro-rzeczy-znalezionej.html>, <https://powiatchoszczenski.pl/rozklad-jazdy-autobusow.html> (każdy z pięciu plików dostępnych do pobrania stanowi treść nietekstową (forma pliku pdf z elementami graficznymi), <https://powiatchoszczenski.pl/deby-powiatu-choszczenskigo.html> (plik pn. „uchwała”), <https://powiatchoszczenski.pl/ochrona-sygnalistow.html> (pięć plików – z wyjątkiem pliku z danymi kontaktowymi - które stanowią treść nietekstową).

⁸⁵ Np. link <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pol-elektromagnetycznych.html> nie ma ostrzeżenia, że po kliknięciu na link <https://www.networks.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pem/> otwiera się nowe okno).

deklaracjach, zamieszczonych na stronach internetowych i na BIP. Raport jest ich podsumowaniem. Niektóre dokumenty z wymienionych przykładów nie są wytworzone przez Starostwo i w związku z tym nie było fizycznej możliwości, aby je w pełni dostosować. Zgodnie z przepisami skan dokumentu nie jest elementem graficznym. System CMS- BIP strony podmiotowej nie przewiduje zamieszczenia tekstu alternatywnego. System nie ma takiej funkcji, by wpisać tekst alternatywny. Dokumenty z własnoręcznym podpisem Starosty zostały zamieszczone w oryginalnej formie. W takiej, w jakiej zostały dostarczone- skan pdf. (...) W wyniku tych ustaleń rozpoczęto przegląd opublikowanych dokumentów i na bieżąco dokłada się wszelkich starań, by całkowicie wyeliminować nieprawidłowości związane z powyższą uwagą, w tym szkoli się pracowników w zakresie zasad dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 173, 181-182)

2. Strony internetowe Starostwa nie spełniały wszystkich kryteriów dostępności cyfrowej, na poziomie podstawowym, określonych w wytycznych WCAG i załączonych do UDC. Dotyczyło to braku spełniania kryterium:

- Treść nietekstowa, w linkach⁸⁶, które zawierały treść nietekstową (forma pliku pdf z elementami graficznymi) bez alternatywy w wersji edytowalnej dla dokumentu, co niezgodne było z kryterium 1.1.1 WCAG, wskazanym jako poziom zgodności A (podstawowy) w załączniku do UDC (strona BIP oraz strona Starostwa),
- Cel linku w kontekście, w linkach⁸⁷, w których po kliknięciu brak było ostrzeżenia, że otworzy się nowa zakładka - co niezgodne było z kryterium 2.4.4 WCAG wskazanym jako poziom zgodności A (podstawowy) w załączniku do UDC (strona BIP).

(akta kontroli str. 244-257, 258-281)

Starosta wyjaśnił: W dniu 22.02.2024 r. do kancelarii ogólnej wpłynęło pismo skierowane od firmy NetWorks (...) z prośbą o zamieszczenie na tablicach informacyjnych oraz w BIP stale dostępnej informacji o adresie strony internetowej: <https://www.networks.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pem/>, na której publikowane są informacje o planowanych pomiarach pól elektromagnetycznych realizowanych przez (...) NetWorkSI. Niektóre dokumenty z wymienionych przykładów nie są wytworzone przez Starostwo i w związku z tym nie było fizycznej możliwości, by je w pełni dostosować. (...) System CMS- BIP strony podmiotowej nie przewiduje zamieszczenia tekstu alternatywnego. System nie ma takiej funkcji, by wpisać tekst alternatywny. Dokumenty z własnoręcznym podpisem Starosty zostały zamieszczone

⁸⁶ Np. <https://bip.powiatchoszczenski.pl/wybory-samorzadowe-2024.html> (dokument obwieszczenie Starosty Choszczeńskiego.pdf), <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszczynie-przez-po.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-powiatowego-zarzadu-drog-o-wykonaniu-zadan-zall-polrocz-2021-r-i-lpolrocz-2022-r-oraz.html> (dokument: Informacja PZD o wykonaniu zadań za II półrocze 2021, I półrocze 2022.pdf), <https://bip.powiatchoszczenski.pl/2229-wykaz-nieruchomosci-przeznaczonej-do-zbycia-w-drozdze-przetargu-ustnego-nieograniczonego.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/396-biuro-rzeczy-znalezionych.html>, <https://powiatchoszczenski.pl/rozklad-jazdy-autobusow.html> (każdy z pięciu plików dostępnych do pobrania stanowi treść nietekstową (forma pliku pdf z elementami graficznymi), <https://powiatchoszczenski.pl/deby-powiatu-choszczenskigo.html> (plik pn. „uchwała”), <https://powiatchoszczenski.pl/ochrona-sygnalistow.html> (pięć plików – z wyjątkiem pliku z danymi kontaktowymi - które stanowią treść nietekstową).

⁸⁷ Np. link <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pol-elektromagnetycznych.html> nie ma ostrzeżenia, że po kliknięciu na link <https://www.networks.pl/informacje-o-planowanych-pomiarach-pem/> otwiera się nowe okno).

w oryginalnej formie. W takiej, w jakiej zostały dostarczone- skan pdf. Niemniej jednak na bieżąco dokłada się wszelkich starań, by całkowicie wyeliminować nieprawidłowości związane z powyższą uwagą. Raport o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego 2025 r. został przygotowany w dobrej wierze, w oparciu o ówczesną wiedzę koordynatora oraz informacje pozyskane od komórek organizacyjnych. Zamieszczenie ww. przykładów na stronie Starostwa było wynikiem braku konsultacji z koordynatorem przed ich publikacją. (...) Dodatkowo informuję, iż sukcesywnie dokłada się wszelkich starań, aby wyeliminować wszystkie nieprawidłowości i na bieżąco dostosować zamieszczane dokumenty do wymogów ustawowych. Umowa z firmą zewnętrzną dotyczy obsługi strony internetowej i jej dostosowania do wymogów dotyczących dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Natomiast za treść dokumentów i ich dostosowanie do wymogów dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami odpowiada już Starostwo. (...) Realizacja poniższych publikacji: <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszczynie-przez-po.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>, <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-powiatowego-zarzadu-drog-o-wykonaniu-zadan-zall-polrocz-2021-r-i-polrocz-2022-r-oraz.html> (dokument: [Informacja PZD o wykonaniu zadań za II półrocze 2021, I półrocze 2022.pdf](#)) była utrudniona ze względu na trwający stan pandemii COVID obowiązujący w tym okresie 2021 r. - 2022 r. Zadania z zakresu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zostały wprowadzone do stosowania dla Jednostek Samorządu Terytorialnego w okresie pokrywającym się z wprowadzeniem stanu epidemii COVID i niestety z uwagi na liczne obowiązki jakie były nałożone przez ustawodawcę m.in. na powiaty, związane z epidemią - nie wdrożono jednoznacznych działań w zakresie dostępności. Podczas publikacji i dostosowywania dokumentów obrano taki model działania, że dokumenty z własnoręcznym podpisem Starosty były zamieszczone w oryginalnej formie. W takiej, w jakiej zostały dostarczone- skan pdf: <https://bip.powiatchoszczenski.pl/informacja-o-dzialaniach-podejmowanych-w-roku-2021-wobec-starostwa-powiatowego-w-choszczynie-przez-po.html>; <https://bip.powiatchoszczenski.pl/353-rok-2021.html>. Podobnie informacje, które zamieszczone przez pracowników z indywidualną pieczęcią. <https://bip.powiatchoszczenski.pl/396-biuro-rzeczy-znalezionych.html>. Zidentyfikowane nieprawidłowości są już znane administratorowi BIP oraz koordynatorowi ds. dostępności. Wdrożone zostały działania naprawcze. Wobec zadań wymagających doprecyzowania (co obecnie zostało zauważone), zostaną podjęte niezwłoczne działania ukierunkowane na ich skuteczną realizację i eliminację zaistniałych nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 75, 80-81, 320, 328-330)

3. Na stronach Starostwa oraz BIP nie zapewniono minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej, o których mowa w art. 6 pkt 3 lit.t c UZD, tj. strona:

- BIP nie zapewniała informacji o zakresie działalności Starostwa w formie:
 - elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo – w Starostwie tekst odczytywalny dotyczył wyłącznie danych ogólnych,
 - nagrania treści w polskim języku migowym,
 - informacji w tekście łatwym do czytania, tj. tekście podzielonym na akapity ze śródtytułami, zawierającym krótkie i znane wyrażenia, z użyciem prostej

- gramatyki, zawierającym krótkie zdania, proste, łatwe do zrozumienia wyrazy, tekście uzupełnionym odpowiednimi grafikami, obrazującymi myśli z poszczególnych akapitów,
- Starostwa nie zapewniała informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci nagrania treści w polskim języku migowym.

(akta kontroli str. 75, 80-81, 301-304)

Zgodnie z art. 6 pkt. 3 lit. c UZD minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności - w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.

Starosta wyjaśnił: *Całkowita realizacja niektórych zadań związanych z zagadnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami jest bardziej czasochłonna i wymaga większych nakładów finansowych. Jednak zapewnianie dostępności odbywa się na bieżąco, podnosząc corocznie standardy jej zapewniania. Cały czas podejmowane są działania zmierzające do realizowania wymogów dot. dostępności w jeszcze większym zakresie i lepszym standardzie ich realizacji. Starostwo 7 lipca 2025 r. podpisało umowę z Polskim Związkiem Głuchych – w sprawie świadczenia usług tłumaczenia on – line na język migowy i w sprawie nagrania i przetłumaczenia na Polski Język Migowy filmu związanego z pracą i siedzibą Starostwa. Informacja o zakresie działalności Starostwa jest obecnie w fazie przygotowania, stąd też tekst odczytywalny maszynowo dotyczył wyłącznie danych ogólnych. Zamieszczenie informacji w tekście łatwym do czytania tylko na stronie Powiatu i nie zawarcie jej na stronie BIP wynika z interpretacji przepisu: art. 6 ust. 3 pkt c: „zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności- w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania”. Stronę internetową danego podmiotu potraktowano jako stronę główną Powiatu: <https://powiatchoszczenski.pl/>, gdyż w owym przepisie nie ma literalnego zapisu o stronie BIP danego podmiotu. Tak, jak ma to miejsce w przypadku art. 11 ust. 1, gdzie wskazuje się dokładnie podmiotową stronę BIP: (...).*

(akta kontroli str. 174, 181-182, 183-193)

4. W budynku Starostwa przy ul. Nabrzeżnej 2 nie zapewniono minimalnych wymagań służących zapewnieniu:

- a) dostępności architektonicznej, stosownie do wymogów art. 6 pkt 1 lit. a-c i e ustawy o zapewnianiu dostępności tj.:
 - wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne budynku dostępne były tylko na parterze, wyższe kondygnacje były niedostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (art. 6 pkt 1 lit. a UZD),
 - dostępny dla osób na wózkach inwalidzkich był tylko parter, pozostałe poziomy pozostały niedostępne (art. 6 pkt 1 lit. b UZD),
 - nie zapewniono informacji na temat rozkładu pomieszczeń w sposób dotykowy oraz napisów w piśmie punktowym Brail'a (art. 6 pkt 1 lit. c UZD),

- w budynku nie wyodrębniono miejsca zbiórki do ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami⁸⁸ ani nie zapewniono sprzętu do ewakuacji tych osób (art. 6 pkt 1 lit. e UZD).

(akta kontroli str. 684-733)

Stosownie do art. 6 pkt 1 lit. a-c i e UZD minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują w zakresie dostępności architektonicznej: a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych, c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Starosta wyjaśnił: *Budynek, w którym mieści się siedziba Starostwa, został wybudowany około 1900 r. i jest wpisany do gminnej ewidencji zabytków. Jego zabytkowy charakter oraz uwarunkowania konstrukcyjne i techniczne stanowią istotne ograniczenie dla realizacji inwestycji w zakresie pełnej dostępności architektonicznej. Na chwilę obecną jedynym rozwiązaniem umożliwiającym osobom z niepełnosprawnościami dostęp do urzędu jest zewnętrzna winda, która prowadzi wyłącznie na poziom parteru, gdzie znajduje się kancelaria ogólna. Poziom parteru to wolna od barier poziomych przestrzeń komunikacyjna w budynku dostosowana do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami.*

Obsługa osób ze szczególnymi potrzebami odbywa się w ten sposób, że pracownik kancelarii zawiadamia właściwy wydział, którego przedstawiciel schodzi na parter w celu załatwienia sprawy interesanta. Ze względu na ograniczenia lokalowe, brak technicznych możliwości instalacji windy wewnętrznej oraz wysokie koszty przebudowy obiektu, obecnie nie jest możliwe zapewnienie pełnej dostępności wszystkich kondygnacji budynku. Jednocześnie informuję, że jednostka podejmowała starania zmierzające do poprawy dostępności – został złożony wniosek o dofinansowanie dotyczący poprawy dostępności Urzędu dla osób ze szczególnymi potrzebami, jednak nie uzyskał on wsparcia finansowego. Mając na uwadze obowiązujące przepisy oraz potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, jednostka nadal monitoruje dostępne programy i możliwości pozyskania środków zewnętrznych, które umożliwią realizację niezbędnych prac modernizacyjnych, inwestycyjnych oraz edukacyjnych.

Informacje na temat rozkładu pomieszczeń w budynku są obecnie udostępniane w sposób wizualny (tablice informacyjne, oznaczenia kierunkowe) oraz głosowy – za pośrednictwem pracowników kancelarii i poszczególnych wydziałów, którzy udzielają niezbędnych informacji osobom ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z art. 6 pkt 1 lit. c UZD informacja o rozkładzie pomieszczeń może być przekazywana w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy – co oznacza, że nie wszystkie te formy muszą występować jednocześnie, a zapewnienie dwóch z nich spełnia wymóg ustawowy. W budynku nie zapewniono informacji w formie dotykowej ani w piśmie punktowym (Braille'a), jednak poprzez zastosowanie dostępnych form wizualnych i głosowych,

⁸⁸ Miejsce, w którym w razie ewakuacji zbierają się w szczególności osoby, które nie mogą skorzystać ze schodów, które prowadzą do wyjść ewakuacyjnych.

podstawowy wymóg ustawowy w tym zakresie został spełniony. Jednostka, w miarę możliwości organizacyjnych i finansowych, będzie dążyć do dalszego poszerzania dostępnych form przekazu informacji, w szczególności w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnością wzroku.

W budynku nie wyodrębniono specjalnego miejsca zbiórki do ewakuacji lub ratowania osób ze szczególnymi potrzebami. Z uwagi na istniejące ograniczenia techniczne wynikające z konstrukcji obiektu (...). Ze względu na układ budynku, jego wielokondygnacyjność, brak wydzielonych stref pożarowych oraz ograniczenia przestrzenne, nie ma obecnie możliwości technicznych do bezpiecznego i zgodnego z przepisami wydzielenia takiej strefy w sposób trwały i funkcjonalny. W Starostwie, dostosowany jest parter budynku, z którego jest łatwa możliwość ewakuacji. Są tam aż dwa wyjścia i 3 (gdzie znajduje się winda). W Zarządzeniu nr 23/2022 widnieje zapis, że do czasu pełnego dostosowania budynków Starostwa, obsługa osób ze szczególnymi potrzebami odbywa się na parterze budynku i w razie potrzeby uzyskują one pomoc od pracowników. Niniejszy dokument jest dostarczany do wiadomości każdemu pracownikowi, który deklaruje zapoznanie się z dokumentem i stosowanie się do jego wytycznych. Pomimo braku odrębnego miejsca zbiórki, obowiązujące w jednostce procedury ewakuacyjne przewidują indywidualne podejście do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym udzielenie im pomocy przez wyznaczone osoby przeszkolone w zakresie ewakuacji i ochrony przeciwpożarowej. Personel został zobowiązany do zapewnienia wsparcia osobom, które mogą mieć trudności w samodzielnym opuszczeniu budynku.

Starostwo jest świadome konieczności zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, która odbywa się na bieżąco, podnosząc corocznie standardy jej zapewniania. Cały czas podejmowane są działania zmierzające do realizowania wymogów dot. dostępności w jeszcze większym zakresie i lepszym standardzie ich realizacji.

(akta kontroli str. 318-319, 322-324)

- b) dostępności informacyjno-komunikacyjnej, stosownie do wymogów art. 6 pkt 3 lit. b ustawy o zapewnianiu dostępności poprzez brak instalacji urządzeń wspomagających obsługę osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM i na poczerwień IR.

(akta kontroli str.689)

Stosownie do art. 6 pkt 3 lit. b UZD minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM i na poczerwień IR lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia.

Starosta wyjaśnił: Starostwo dotychczas nie zakupiło urządzeń wspomagających słyszenie (np. pętli indukcyjnych), jednak prowadzi działania zmierzające do ich nabycia. Zapewnienie w budynku Starostwa przy ul. Nabrzeżnej 2 urządzeń i środków technicznych wspomagających słyszenie (np. pętli indukcyjnych) będzie wpisane w aktualizację planu działania dotyczącego zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Starostwo przystępuje do wysyłania zapytań ofertowych, które będą bardzo pomocne w momencie planowania budżetu i będą stanowiły załącznik do przedmiotowych wniosków. Jednocześnie posłużą jako

materiały pomocnicze przy sporządzaniu aktualizacji planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności.

Pomimo braku fizycznych urządzeń, zapewniano alternatywne sposoby komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami, w tym: możliwość kontaktu e-mailowego, zapewnienie tłumacza migowego na wniosek (od 7 lipca 2025 r. bezpośrednio), obsługę osób ze szczególnymi potrzebami poprzez pomoc pracownika urzędu jako asystenta.

(akta kontroli str. 319, 335)

OCENA CZĄSTKOWA

Starostwo podejmowało działania celem spełnienia wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, jednakże nie były one w pełni skuteczne.

Negatywnie należy ocenić niezapewnienie pełnego korzystania ze wszystkich pomieszczeń budynku Starostwa przy ul. Nabrzeżnej oraz zasobów informacyjno-komunikacyjnych Starostwa. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mogły skorzystać z usług Starostwa jedynie na parterze ww. budynku. Nie zapewniono też informacji na temat rozkładu pomieszczeń w tym budynku w sposób dotykowy, jak również napisów w piśmie punktowym Brail'a. Strony internetowe Starostwa (BIP oraz www) nie spełniały wszystkich warunków dostępności cyfrowej na poziomie podstawowym. Ponadto na stronach tych nie zamieszczono wymaganych informacji o zakresie działalności Urzędu, w szczególności w formie nagrania treści w języku polskim migowym. W ww. budynku Starostwa nie zostały również zainstalowane urządzenia wspomagające obsługę osób słabosłyszących w postaci pętli indukcyjnej, systemów FM i na podczerwień IR. Raporty, mimo że sporządzone i opublikowane terminowo, zawierały dane niezgodne ze stanem faktycznym. Pozytywnie należy ocenić, że budynek Starostwa przy ul. Nadbrzeżnej spełniał wybrane warunki techniczne wynikające z rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. W terminie 2-3 dni od zgłoszenia potrzeby, w Starostwie zapewniony został osobie głuchoniemej osobisty kontakt z tłumaczem języka migowego. Jako dobrą praktykę należy wskazać fakt podpisania umowy ze Związkiem Głuchych.

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Rzetelne oraz terminowe dokonywanie przeglądów oraz aktualizacji deklaracji dostępności cyfrowej strony BIP oraz strony internetowej Starostwa.
2. Rzetelne sporządzanie raportów o stanie zapewnienia dostępności Starostwa.
3. Podejmowanie działań celem likwidacji barier oraz zagwarantowania minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami przez Starostwo.
4. Zapewnienie pełnej dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa.

5. Zamieszczenie na stronach internetowych Starostwa informacji o zakresie działalności we wszystkich wymaganych formach, w szczególności nagrania treści w polskim języku migowym.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁸⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 14 sierpnia 2025 r.

Kontroler

Małgorzata Chabiniak
Główny specjalista k.p.
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor
z up.

Bogusław Wójcik
p.o. Wicedyrektor Delegatury
/podpisano elektronicznie/

⁸⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.